

POWSTAJE BAZA ZABYTEKÓW ON-LINE

W Narodowym Instytucie Dziedzictwa (NID) trwają intensywne prace nad największą w historii Polski bazą danych geoprzestrzennych, w której znajdują się różnego typu zabytki z terenu całego kraju. W listopadzie br. ma być dostępny stale rozwijany serwis internetowy umożliwiający wyszukiwanie i przeglądanie tzw. zabytków rejestrowych Polski. Baza powstaje w ramach wdrażania europejskiej dyrektywy INSPIRE. NID, decyzją ministra kultury i dziedzictwa narodowego, odpowiedzialny jest za implementację dyrektywy w zakresie tematu danych przestrzennych „obszary chronione”. Na początek do bazy systemu zostaną wprowadzone obiekty szczególnie cenne, czyli tzw. rejestrowe, których jest na terenie Polski ponad 72 tysiące. Większość z nich to zabytki architektury (m.in. kościoły, pałace, zamki), zaledwie 10 proc. to stanowiska archeologiczne. W zespole digitalizacyjnym NID oprócz archeologów i historyków sztuki pracują kartogra-

FOT. K. CZAJKOWSKI (NID)

fowie i fotogrametry, a także informatycy. – Podstawowym problemem podczas identyfikacji zasięgu przestrzennego określającego położenie zabytku na mapie cyfrowej są nieprecyzyjne pod względem lokalizacyjnym wpisy do rejestru (np. „zamek wraz z otoczeniem”) oraz bardzo często brak załączników graficznych precyzujących położenie zabytku w terenie – mówi Arkadiusz Kołodziej, kierownik Działu Digitalizacji Zabytków i Muzealiów NID. W związku z tym od półtora roku prowadzona jest przez pracowników ośrodków terenowych NID weryfikacja rejestru zabytków w terenie. W najbliższym czasie zostanie wykorzystany nowoczesny sprzęt GPS klasy GIS, co pozwoli na lokalizację obiektów z dokładnością poniżej 2 m w terenie. Ponadto w przypadku stanowisk archeologicznych NID zamierza używać dodatkowo zdjęć lotniczych (obiekty, które posiadają własną formę terenową, są w ten sposób łatwo identyfikowalne) oraz map topograficznych (stanowią one materiał referencyjny, na którym uczytelnia no dane dla Archeologicznego Zdjęcia Polski). W nowo powstałej bazie oprócz precyzyjnej lokalizacji, szczegółowych informacji o chronologii i historii znajdują się również fotografie, wirtualne rekonstrukcje i modele 3D. Przy czym nie jest planowane udostępnianie kompletu danych dla wszystkich użytkowników. Ze względu na bezpieczeństwo docelowo przewidywane są cztery poziomy dostępu.

ŹRÓDŁO: PAP NAUKA W POLSCE

NID Z WYDZIAŁEM GEODEZJI I KARTOGRAFII PW

Narodowy Instytut Dziedzictwa rozpoczął współpracę z Wydziałem Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej. Zgodnie z zawartym 6 lipca porozumieniem współpraca będzie dotyczyć między innymi: opracowywania standardów i zaleceń z zakresu tworzenia rekonstrukcji i dokumentacji obiektów zabytkowych w formie kartograficznej, fotogrametrycznej oraz modeli 3D, a także badań naukowych i organizowania wspólnych konferencji, sesji i seminariów dotyczących najnowszych metod badawczych i postępu techniki z zakresu stosowania nieinwazyjnych metod pomiarowych oraz prowadzenia prac dyplomowych inżynierskich i magisterskich. Treść porozumienia na Geoforum.pl 13 lipca.

ŹRÓDŁO: NID

LITERATURA

O NOWYCH WYZWANIACH DLA KARTOGRAFÓW

W dobie swobodnego dostępu do zasobów danych przestrzennych w internecie, a także możliwości opracowywania własnych prezentacji kartograficznych rolę zawodowych kartografów powinna być budowa mechanizmów pomagających każdemu użytkownikowi w wykonywaniu poprawnych geowizualizacji danych. Taką tezę stawiają autorzy opublikowanego w drugim tegorocznym wydaniu „Polskiego Przeglądu Kartograficznego” artykułu o metodycznym wspomaganiu opracowywania geokompozycji w internetowych serwisach map i geoportalach. Zdaniem dr. Dariusza Gotliba i Michała Kukułki rozwiązaniem może być koncepcja „kreatora geokompozycji internetowej”, czyli aplikacji (lub zestawu funkcji) ułatwiającej użytkownikowi efektywne korzystanie z przekazu kartograficznego udostępnianego przez serwisy internetowe. Kreator na podstawie odpowiednio przygotowanych metadanych ograniczałby swobodę użytkownika, jednocześnie redukując możliwość wykonywania niepoprawnych geokompozycji.

Ponadto w PPK można przeczytać o generalizacji osadnictwa i sieci drogowej na mapach przeglądowych. W drugiej części swojego artykułu dr Izabela Karsznia prezentuje implementację zaprezentowanych wcześniej metod generalizacji w systemach informacji geograficznej. Z kolei prof. Wiesława Żyszkowska i Małgorzata Wieczorek z Zakładu Kartografii Uniwersytetu Wrocławskiego przedstawiają – mającą ponadstulecie tradycję – geomorfometrię jako dziedzinę związaną z określeniem morfometrycznych cech powierzchni terenu, jej podstawowe problemy oraz metody oparte na numerycznych modelach terenu. Zdaniem auterek kluczowym problemem niezmiennie pozostaje umiejętność interpretacji wyników obliczeń oraz synteza relacji, jakie zachodzą między morfometrycznymi cechami powierzchni terenu i innymi elementami środowiska. Dr Tomasz Opach omawia natomiast zastosowanie techniki eye-tracking, zwanej okulografią lub pomiarem ruchów gałki ocznej, w kartografii. Przypomnijmy, że publikację tę poprzedziła prezentacja podczas kwietniowego seminarium otwartego w Katedrze Kartografii Uniwersytetu Warszawskiego. Autor przekonywał wówczas, że zastosowanie tej techniki może być rozwiązaniem problemu braku obiektowych metod weryfikacji badań nad użytkowaniem map.

AW

